

37-Yabancı dil olarak Fransızca öğretiminde sosyokültürel öğelerin öğrenme süreçlerine katkısı: “Francofolie 1” örneği

Ertan KUŞÇU¹

APA: Kuşçu, E. (2020). Yabancı dil olarak Fransızca öğretiminde sosyokültürel öğelerin öğrenme süreçlerine katkısı: “Francofolie 1” örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 633-649. DOI: 10.29000/rumelide.835485.

Öz

İnsanoğlu var olduğu andan itibaren edindiği tüm bilgi birikimlerini ve kültürel deneyimlerini çeşitli biçimlerde gelecek nesillere aktarmıştır. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren dünya nüfusunun hızla artması, ülkeler arası sınırların kalkması, göçler, teknolojik gelişmeler ve toplumların kendi kültürleri dışındaki diğer kültürleri tanıma gayretleri tüm alanları etkilediği gibi, eğitim-öğretim süreçlerinin de daha dizgesel bir düzende ilerlemesine neden olmuştur. Yabancı dil öğretim-öğrenme süreçleri de bu gelişmelerden önemli ölçüde etkilenmiştir. Bu bağlamda, 1996 yılında Avrupa Konseyi'nin taslak olarak hazırladığı, 2001'de uygulamaya başladığı diller için Ortak Başvuru Metni (OBM), AB ülkelerinde ve birliğe üye olmak isteyen ülkelerde yabancı dil öğretim-öğrenme süreçlerinde kaynak metin olarak kullanılmaya başlanmıştır. Konsey, bu metinle, dil öğretiminin daha etkili bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için programlarda ve ders araç-gereçlerinde olması gereken ölçütleri (yöntemsel, eğitsel ve kültürel vb.) belirlemiş ve öğretim-öğrenme süreçlerini, bu ölçütlere göre düzenleme yoluna gitmiştir. OBM'nin kaynak olarak alındığı bu çalışmada amaç, A 2 düzeyinde Fransızca öğretimi için tasarlanmış “Francofolie 1” ders kitabının eğitsel içeriğini oluşturan sosyokültürel öğeleri belirlemek ve bu öğelerin, OBM'deki sosyokültürel öğeleri hangi düzeyde karşıladığını ortaya koymaktır. Bu nedenle, 2005 yılında 14-16 yaş arası gençler için hazırlanmış “Francofolie 1” ders kitabının içeriği, doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Kitap, biçimsel olarak üç ana parkur ve bu parkurlara bağlı dokuz üniteden; üniteler ise dört dersten ve toplamda otuz altı dersten oluşmaktadır. Doküman analizinden elde edilen sonuçlara göre “Francofolie 1”de, OBM ölçütlerine uygun biçimde hedef dilin kültüründen Frankofon ve diğer ülke kültürlerine kadar birçok örnek bulunmaktadır. Kitabın “Unité o” ve “Civilisation” bölümlerindeki Fransız kültürüne ait örnekler rengarenk, kaliteli ve albenili görsellerle sunulmuştur. Buna karşın diğer ünitelerdeki sosyokültürel içeriğe eşlik eden görsellerin birçoğu, basit çizimlerden ve az sayıdaki gerçek resimlerden oluşmuştur. Bu durum öğrenenlerin motivasyonlarını etkileyeceği için metinlere ya da sosyokültürel öğelere eşlik eden görsellerin öğrenenlerin ilgisini çekecek, yaratıcı düşünmelerine katkı sağlayacak ve öğrenme ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde düzenlenmesi gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Sosyokültürel öğeler, Fransızca, Francofolie 1, OBM, içerik, ders kitabı, görsel

¹ Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü (Denizli, Türkiye), ertan_milas@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9945-9943 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 25.09.2020-kabul tarihi: 20.12.2020; DOI: 10.29000/rumelide.835485]

The contribution of sociocultural elements to learning processes in the teaching French as a foreign language: Example of Francofolie 1

Abstract

Human beings have transferred all their knowledge and cultural experiences that they have acquired since their existence to future generations in various ways. Since the second half of the 20th century, the rapid increase in the world population, the removal of borders between countries, migrations, technological developments and the efforts of societies to recognize other cultures other than their own have affected all areas and caused the education and training processes to progress in a more systematic order. Foreign language teaching / learning processes have also been significantly affected by these developments. In this context, the Common European Framework of Reference for Languages prepared by the Council of Europe drafted in 1996 and started to be implemented in 2001 started to be used as a source text in foreign language teaching/learning processes in EU countries and countries that want to become a member of the union. With this text, the council determined the criteria (methodological, cultural, etc.) that should be in programs and course materials in order to perform language teaching more effectively, and decided to organize the teaching / learning processes according to these criteria. The aim of this study, in which the Common European Framework of Reference for Languages is taken as the source, is to determine the sociocultural elements in the educational content of the "Francofolie 1" textbook designed for teaching French at A 2 level and to describe the level of sociocultural elements in the OBM text. For this reason, the content of the "Francofolie 1" textbook prepared for young people aged 14-16 in 2005, was analyzed using the document analysis method. The book formally consists of three main tracks and nine units connected to these tracks, while the units consist of four courses and a total of thirty-six courses. As a result of the examination, it was seen that there were many elements reflecting the French culture as well as examples reflecting the Francophone culture and the cultures of other societies in the content. According to the results obtained from the document analysis, there are many examples in "Francofolie 1", from the culture of the target language to Francophone and other country cultures in accordance with OBM criteria. While the examples of French culture in the "Unité 0" and "Civilization" sections of the book are presented with colorful and attractive visuals, it is seen that the visuals accompanying the sociocultural content in the other units consist of simple drawings and a small number of real images. Since this situation will affect the motivation of the learners, the visuals accompanying the texts or sociocultural elements should be arranged in a way that will attract the attention of the learners, contribute to their creative thinking and meet their learning needs.

Keywords: Socio-cultural elements, French, Francofolie 1, Common European Framework of Reference, educational content, course book, visual element

Giriş

Küreselleşen dünyada yaşanan teknolojik ve bilimsel gelişmelerle, sosyal ve kültürel değişimler önce bireylerin yaşamlarını, sonra eğitim-öğretim süreçlerini etkilemiş hatta bu konuda geçmişten günümüze süregelen birçok yaklaşımın köklü bir biçimde değişmesine neden olmuştur. Bu bağlamda izlenen gelişmelerin başında Avrupa Konseyi'nin eğitim alanında, özellikle de yabancı dil eğitimi alanında yaptığı çalışmalar gelmektedir. Konsey, Avrupa Diller Yılı olarak kabul ettiği 2001'de, yabancı

dil öğretimi alanında yayımladığı diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni² (OBM) belgesiyle, birliğe üye ya da üyelik yolunda olan ülkelerde, yabancı dil öğretimi süreçlerine yeni bir bakış açısı kazandırmış ve bu belgeyle çok dilli, çok kültürlü vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlamıştır. Belge, “Avrupa ülkelerinde dil öğretim programları, program yönergeleri, sınav ve ders kitapları vb. konulardaki çalışmaları yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmaktadır” (OBM, 2005:1). Ülkemizdeki yabancı dil öğretim programları, öğrenme-öğretme süreçleri ve ders kitapları gibi tüm süreçler, bu belge ölçütleri çerçevesinde yürütülmeye çalışılmaktadır.

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yaşanan göçler, nüfus artışı ve ülkeler arası sınırların kalkması gibi küresel olaylar, bir yandan toplumların yabancı dil öğretme/öğrenme isteğini önemli ölçüde arttırırken, diğer yandan da dil öğretiminde araç-gereç (ders kitapları, ses kayıtları, interaktif uygulamalar vb.) kullanımını yaygınlaştırmıştır. Böylece 1950’li yıllardan itibaren daha geniş kitlelere ulaşması ve daha ekonomik olması gibi nedenlerden ötürü dil öğretiminde, ders kitaplarının daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Bununla birlikte teknolojinin de ilerlemesiyle, öğrenenlerin her daim başvuru kaynağı olan ders kitaplarının daha çağdaş çizgilerle öğretim programlarına, öğrenenlerin ilgi ve ihtiyaçlarına, öğrenme-öğretme ortamlarına uygun bir biçimde tasarlanmaya çalışıldığı gözlemlenmektedir. Bu çerçevede alan yazında, ders kitaplarının eğitsel içeriği üzerine yapılmış birçok nitel ve nicel çalışma bulunmaktadır. Sözelimi Küçükahmet (2011) ders kitapları içeriklerinin, “geçerlilik, güvenilirlik, bilimsellik, öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını karşılama, öğrenilebilirlik, sosyal gerçeklerle tutarlılık, faydalılık, içeriğin lojik ve psikolojik yapısı” (s. 7) gibi ölçütlere göre biçimlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu ölçütlerden hareketle özellikle yabancı dil kitaplarının eğitsel içeriğinin albenili, bol görselli, zengin içerikli, sesletimli, kullanışlı ve o dilin kültürel öğelerini yansıtır biçimde donatılması gerekmektedir. Çünkü öğrenenlerin derse yönelik ilgilerini, tutumlarını ve motivasyonlarını yine o kitabın renkleri, görselleri, eğitsel ve kültürel içeriği gibi öğeler de belirlemektedir.

Yabancı dil öğretiminde dil ve kültür ilişkisi

Bilindiği gibi dil ve kültür, toplumların kıymet verdiği en önemli öğelerin başında gelir. Günümüzde yaşanan küresel değişimler çerçevesinde bireylerin daha iyi iletişim kurmak ve etkileşimde bulunabilmek için diğer toplumların dillerini ve kültürlerini öğrenme konusunda gayret gösterdikleri görülmektedir. Zira farklı dilleri ve kültürleri bilen/tanıyan bireyler, birbirlerini daha iyi anlayabilmekte, gereksiz ön yargılardan kurtulabilmekte, ortak düşünce zemini oluşturabilmekte ve her alanda iş birliğine gidebilmektedirler.

Bilindiği gibi dil, insanlar arası iletişimi sağlayan en gelişmiş sistemdir. Alan yazında dil üzerine söylenmiş birçok tanım bulunmaktadır. Aitchison’a (1982) göre dil, “sözlü ve yazılı olarak iletişimde kullandığımız, doğduğumuzda hazır olarak edinmeye başladığımız, doğrudan doğruya, insana özgü, çok güçlü, büyümlü bir düzendir; düşünme ve düşünülene aktarma dizgesidir.” (akt. Aksan, 1997:13). Ergin’e (1985) göre, “İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasita, kendisine mahsus olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimaî bir müessesedir.” Erkman (1987) ise dili, “Sözcüklerden ve bu sözcüklerin belli bir dil bilgisi kurallarına uygun olarak dizilmelerinden” (akt. Özbay, 2005:15) oluşan bir sistem olduğunu söylemiştir. Öte yandan Heintz’de (1978) “Dil, sadece düşünceyi aktaran bir dizge değil, onu oluşturan, biçimlendiren bir dizgedir.” derken Fransız yazar Valéry, “Dil, düşünceyi ister istemez düzenler.” demiş, Wittgenstein ise dili tanımlarken, “Dilimin

² http://www.dilbilimi.net/ab_diller_icin_ortak_avrupa_basvuru_metni_meb_tarafindan.pdf

sınırları dünyamın sınırlarıdır” (akt. Aksan, 1997:15) biçiminde belirtmişlerdir. Demirel (2007) ise, insanlar arası bildirişim aracı olan dilin toplumsal bir fonksiyonun olduğunu ve dilin toplumla kültürü arasında ilişki kurmaya yardımcı olduğunu ifade etmiştir (2007:2). TDK Güncel Türkçe Sözlükte, “İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban”³ biçimde, yine “insanlar arasında anlaşmayı sağlayan ve sese, seslerin birlikteliğine, bu birlikteliklerin anlamlı olmasına ve anlamlı ses birliklerinin dizimine dayalı doğal bir araçtır” (Hengirmen, 2009:117).

Kültür, alan yazında çeşitli bilim dallarıyla (antropoloji, felsefe, sosyoloji, vb.) ilişkilendirildiği için farklı biçimlerde tanımlandığı görülmektedir. Kültür, köken bilimsel olarak Latince'den diğer dillere geçmiş ve anlamsal olarak “yetiştirim, toprağı işleme, ekme, tarım; tarla, kültür, hars” anlamlarında kullanılmaktadır. Rocher (1969:88) kültürü, “İnsanların çoğunluğu tarafından öğrenilen, paylaşılan ve nesilden nesile aktarılan, hem nesnel hem de sembolik olarak insanları belirli bir birliktelik içinde buluşturan az ya da çok biçimlendirilmiş düşünme, hissetme ve hareket etme biçimi olarak görür.”⁴ Çevrimiçi Larousse Sözlüğünde, “Entelektüel alıştırmalarla aklın zenginleşmesi; belirli bir alandaki bilgi dağarcığı; bir grubu, bir ulusu ya da bir uygarlığı karakterize eden bir dizi maddi ve ideolojik olgular; Bir bireyi, kendisinden başka bir sosyal katmana ait olan birinden ayıran karakteristik işaretler.”⁵ olarak tanımlanmıştır. Yine Karaağaç’a (2013) göre kültür, “Bir varlığın çevresiyle birlikte oluşturduğu birlikteliği sağlayan bütün unsurlar toplamıdır.” (s. 579). Cuq (2003) kültürün, “Toplumsal bir bütünle ilişkilendirilebilen kavram olduğu gibi bireysel olarak da ele alınabilen bir kavram.” (s. 63) olduğunu ifade etmiştir. Elbir ve Aka (2015) kültürü, toplumların “tarih boyunca biriktirdiği dil, din, gelenek, sanat ve hayat tarzı gibi maddi ve manevi değerler bütünü” (akt. Barcın, 2019:40) olarak açıklamışlar. Ökten ve Kavanoz (2014) ise, kültürün “edinilen veya öğrenilen ve ardından bir sonraki kuşağa aktarılan bir birikim olduğunu” (s. 847) belirtmişlerdir. Sonuç olarak dil, kültürün sonraki kuşaklara aktarılabilmesine olanak sağlayan araçtır.

Yabancı dil öğretiminde temel amaç; hedef dilde iletişim kurmak, öğrenilen bilgiyi beceriye dönüştürmek ve bu bilgileri alışkanlık haline getirip hedef dili öğrenmek/öğrenmektir. Bu nedenle gerek Eylem Odaklı Yönteme gerekse İletişimsel Yönteme göre tasarlanmış başlangıç düzeyi Fransızca ders kitapları öncelikle selamlaşma ve tanışma etkinlikleriyle başlar. Daha sonraki bölümlerde ise, öğrenenlerin yakın çevrelerindeki nesnelere, tensel ve tinsel betimlemeler, boş vakitler, zevkler, okul hayatı, sağlık, tatil, kıyafetler, çevre vb. konular yer almaktadır. Böylece güncel yaşamdan alınmış kesitler sayesinde öğrenenler hedef dilin sözcük dağarcığını, dilsel yapılarını ve kültürel öğelerini isteyerek ve zevk alarak öğrenirler. Bu konuda Barcın’ın da (2019) dediği gibi, “hedef dili severek öğrenen öğrenci, derse ve hedef dilin kültürüne daha olumlu yaklaşarak bakış açısını değiştirebilir, hedef dili daha kolay öğrenirler” (s. 41).

Yabancı dil öğretimi alan yazın taramasında dil-kültür ilişkisine değinen, dil öğretiminde kültürün önemini vurgulayan, materyallerdeki kültürel öğelerin sunumunu inceleyen birçok nitel ve nicel çalışma olduğu görülmektedir. Bu çalışmalardan bazıları şöyledir. Okur ve Keskin (2013) kültürün, dil öğretiminde üç temel öğeden biri olduğunu ve kültür söz konusu olmadan bir dilin öğretilmeyeceğini; Özenç ve Orhan-Karsak, (2019) öğrenilen dilin millî ve kültürel değerlerinin ders kitaplarında mutlaka yer edinmesi gerektiğini; Alpar (2013) hedef dilin kurallarının öğretimi dışında sosyo-kültürel yapıların da öğretilmesinin zorunluluk arz ettiğini; İşcan ve Yassıtaş (2018) yabancı dil öğretirken ya

³ <https://sozluk.gov.tr/>

⁴ <https://fr.wikipedia.org/wiki/Culture>

⁵ <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/culture/21072?q=culture#20950>

da öğrenirken kültürel aktarımların önemli olduğunu; Erdal ve diğerleri (2018) hedef dilin kültürel aktarımının en önemli ayağını ders kitaplarının oluşturduğunu; Ökten ve Kavanoz (2014) dil öğretiminde kültürel öğelerin, kültürlerarası öğrenmeyi desteklemesi gerektiğini; Köşker (2015) ülkemizde yabancı dil öğretiminde, hedef dilin kültür aktarımının yeterli düzeyde gerçekleştirilmediğini; Barcın (2019) ders kitaplarının öğreten ile öğrenen arasında bir kültür köprüsü kurduğunu; Bulut (2013) bazı kültürel öğelerin atasözleri ya da deyimler vasıtasıyla da öğretilbileceğini; Genç ve Bada (2005) kültürel öğelerin, öğrenenlerin hem kendi dillerinde hem de hedef dilde kültürel farkındalıklarını geliştirdiğini; Bouzekri (2019) gelecekteki vatandaşların eğitiminde kültürlerarası bileşenlerin önemli olduğunu; Şimşek ve Dündar (2015) ders kitaplarındaki kültürel öğelerin dağılımının, öğrenenlerin kendi kültürlerinden de izler taşıması gerektiğini; Başbay ve diğerleri (2018) ders kitaplarında yeterince kültürel öğeye yer verilmediğinde öğretmenlerin bu içeriği öğretmek için çalışmalar yapmaları gerektiğini; Ulum ve Bada (2016) dilin kültürel değerlerin, normların ve toplumun birçok özelliğini yansıttığını ve bunların birbirlerinden ayrı düşünülmemeyeceğini; Bachri ve Günday (2019) ders kitaplarındaki dilsel içeriğin kültürel içerikle uyuşmasının zorunlu olduğunu; Güven (2019) yükseköğretim kurumlarında farklı dilleri konuşan dil öğrencilerinin kültür alışverişine muazzam katkı sağladığını; Logie (2004) yabancı dil öğretiminde kültürel becerilerin ediniminin, dilsel becerileri bütünlendiğini; Saraç ve Keşmer (2013) Fransızca öğretiminde kültür öğretiminin öğrenenlerin motivasyonunu arttırdığını; Eren (2015) Türk usulü Fransızca öğretiminin, kültürden çok, dilbilgisi öğretimine ağırlık verdiğini; Aydın (2005) bir televizyon dizisindeki içeriklerin dilsel ve kültürel öğeleri göstermede/öğretmede kullanılabilirliğini; Aktaş (2013) dil ile kültürün birbirini tamamlayan ve birbirinden ayıramaz unsurlar olduğunu; Demirkan (2020) “Le Nouveau Taxi” ders kitabındaki sosyokültürel öğelerin OBM ölçütlerine uygun bir biçimde öğrenenlere sunulduğunu; Daslak (2019) ise dil öğretiminde kültürü dikkate almayan yöntemlerin o dilde öğrenmeyi tam olarak gerçekleştiremeyeceğini ifade etmişlerdir. Tüm bu çalışmalardan hareketle dil eğitiminde kültür, dil için inanılmaz bir kaynak; dil de kültür için vazgeçilmez bir araçtır (Göçer, 2012:57).

Yöntem

Bu çalışmada, A 1 düzeyini tamamlamış 14-16 yaş arası ergenlere A 2 düzeyinde Fransızca öğretmek için hazırlanmış “Francofolie 1” ders kitabının eğitsel içeriğini oluşturan sosyokültürel öğelerin neler olduğu, bu öğelerin OBM ölçütlerine ve öğrenenlerin bilişsel öğrenme düzeylerine uygunluğu incelenmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede, veri toplamak için nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizi tekniğine başvurulmuştur. Bilindiği gibi doküman analizi, “kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2011:39).

A2 düzeyi “Francofolie 1” 2005 yılından beri, serinin B1 düzeyi ikinci kitabı “Francofolie 2” ise, 2006 yılından itibaren Fransızca öğretmektedir. OBM ölçütlerine göre tasarlanmış “Francofolie” serisi öğrenci ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı, ses kayıtları, öğretmen kılavuz kitabı, öğretmenler için değerlendirme ve internet fişlerinden oluşmaktadır. Çalışmanın örneklemini oluşturan “Francofolie 1”, öğrenenlerin eğitim kurumları dışında da kendi başlarına Fransızca öğrenmelerine katkı sağlayacak biçimde hazırlanmıştır. Yine gerek ses kayıtlarıyla gerekse canlı renklerle süslenmiş görselleriyle öğrenenlerin bilişsel öğrenme düzeylerine hitap eden bir materyalidir. Öğrenci çalışma kitabı, ders kitabında öğrenilen konuların pekiştirilmesini amaçlayan tamamlayıcı araştırmalardan, öğretmen kılavuz kitabı da derslerin nasıl işleneceğini ayrıntılı şekilde anlatan bir içerikten oluşmaktadır (Kuşçu, vd., 2016:88).

“Francofolie 1”, A 2 düzeyi Fransızca öğretmek yanı sıra öğrenenlerin A 1 düzeyindeki yanlış öğrenmelerini düzeltme amacı gütmektedir (Boutégège, 2005:4). Bu nedenle eğitsel içerikte, ergenlerin aile ilişkilerinin, ilgi alanlarının, üyesi oldukları grupların, katıldıkları kültürel etkinliklerin, okul ve ev yaşamlarının anlatıldığı birçok temel konu ve bu konuların pekiştirilmesini amaçlayan A 1 ve A 2 düzeyi bolca alıştırmaya yer verilmiştir. Biçimsel olarak ele alındığında ders kitabındaki bazı metinlere, sıcak ve canlı renklerle desteklenen görseller eşlik edildiği görülmektedir. Sözgelimi, “Francofolie 1” ders kitabındaki “La Normandie, Le Val de Loire, La Provence” gibi Fransa’nın bazı bölgelerin karakteristik özellikleri ilgi çekici, rengarenk ve gerçek görüntülerle öğrenenler sunulmuştur.

“Francofolie 1”, 3 ana parkur ve bu parkurlara bağlı 10 üniteden (Unité 0, 9) oluşmaktadır. Her ünite 4 ders ve bu derslere ait dilbilgisi, ses bilgisi ve sözcük dağarcığı etkinlikleri bulunmaktadır. Her 3 ana parkurun sonunda diğer sayfalara göre daha fazla sosyokültürel içeriği ve görseli barındıran “Civilisation” sayfaları ve öğrenilen bilgilerin kontrol edildiği “Bilan” sayfaları vardır. Ünitelerdeki “Comment ça marche?” bölümleri dil bilgisi; “Mot à mot” bölümleri metinlerde ya da diyaloglarda geçen sözcükleri; “A vous de jouer” bölümleri yaratıcı konuşma ve yazma becerilerini geliştirmeyi amaçlayan etkinliklerin olduğu kısımlardır. Kitabın son sayfalarında fiil çekim tablosu, alfabetik dizin, Fransa ve Frankofon ülkeler haritası bulunmaktadır. Ayrıca “Francofolie 1” etkinlikleri, öğrenenleri DELF sınavına hazırlayan bir biçimde tasarlanmıştır.

Bu çalışmadaki sosyokültürel öğeler, OBM’de yer alan “5.1.1.2. Sosyokültürel Bilgi” alt başlığındaki maddelere göre değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede bir dilin konuşulduğu toplumun kültürü, o dili anadil olarak konuşanlar kadar o dili öğrenenler için de önemlidir. Çalışmada başta Fransız kültürü olmak üzere, Frankofon, AB ve diğer ülke kültürlerinden öğelere de yer verildiği gözlemlenmiştir. OBM’ye göre, Avrupa toplumu için yabancı dil öğretiminde kültüre bağlı özellikler (Tablo 1) şöyle gösterilmektedir:

Tablo 1. Avrupa toplumları için dil öğretiminde kültüre bağlı belirleyici özellikler (OBM,2000:97-98).

Özellikler	Örnek özellikler
1. Günlük yaşamdan örnekler	<ul style="list-style-type: none"> • Yiyecek-içecekler, yemek zamanları, sofrada • Ulusal bayramlar, • Çalışma saatleri ve uygulamaları, • Boş zaman etkinlikleri (hobiler, spor, okuma alışkanlıkları, medya)
2. Yaşam biçimlerinden örnekler	<ul style="list-style-type: none"> • Yaşam standartları (bölgesel, sınıfsal ve etnik farklılıklar), • Barınma olanakları, • Sosyal yardım düzenlemeleri
3. Kişiler arası ilişkilerden (güç ve çıkar ilişkileri dâhil) örnekler,	<ul style="list-style-type: none"> • Toplumdaki sınıf yapısı ve sınıflar arası ilişkiler, • Cinsler arası ilişkiler, • Aile yapısı ve aile bireyleri arasındaki ilişkiler, • Nesiller arası ilişkiler, • İş ortamındaki ilişkiler, • Toplum ile polis ve resmî görevliler arasındaki ilişkiler, • Irk ve toplum ilişkileri, • Siyasi ve dini gruplar arasındaki ilişkiler,
4. Değerler, inanışlar ve tutumlar, vb. konularla ilgili örnekler	<ul style="list-style-type: none"> • Sosyal sınıf, • Meslek grubu (akademik, yönetici, sosyal hizmet, usta ve el emekçisi), • Sağlık (kazanılmış ve kalıtsal)

	<ul style="list-style-type: none"> • Bölgesel kültür, • Güvenlik, • Kurumlar, • Gelenek ve sosyal değişim, • Tarih; özellikle ikonlaşmış tarihi kişi ve olaylar, • Azınlıklar (etnik ve dini), • Ulusal kimlik, • İdeolojiler, • Yabancı üniversiteler, yabancı kişiler, • Sanat (müzik, görsel sanatlar, edebiyat, drama, popüler müzik • Mizah (gülmece)
5.	Beden diline ilişkin (OBM bölüm 4.4.5) öğeler. Bilindiği gibi beden diline hükmeden örf ve âdetlerin bilgisi kullanıcının/öğrenenin sosyokültürel yeteneğinin bir bölümünü oluşturur. Bu bağlamda bu bölümdeki dil etkinlikleri genellikle yüz-yüze sözlü iletişim biçimlerine eşlik eden pratik hareketlerle beden dili kullanımlarını içerir.
6.	Misafirlik vb. gibi durumlardaki gelenek görenekler,
	<ul style="list-style-type: none"> • Dakiklik • Hediye • Giyecek • Yiyecek ve içecekler • Davranış ve söyleyiş âdetleri • Kalış (ziyaret) süresi • Vedalaşma
7.	Törenselle öğeler,
	<ul style="list-style-type: none"> • Dini tören ve ayinler • Doğum, evlilik, ölüm • Halka açık gösteri ve törenlerde dinleyici ve seyirci davranışları (tavırları) • Kutlamalar, festivaller, danslar, disko, vb.

Bulgular ve yorumlar

“Francofolie 1” 14-16 yaş arası gençlerin yaşam biçimleri kadar Fransız toplumunun yaşam biçimlerinden/sosyokültürel öğelerinden de birçok kesit içermektedir. Bu kesitler bazen metinlerle bazen de görsellerle öğrenenlere aktarılmıştır. Bu bağlamda “Francofolie 1” ders kitabındaki sosyokültürel öğeler şöyle gösterilebilir (Tablo 2). İçerikteki her bir kültürel öğe, OBM’deki sosyokültürel belirleyici özellik numaralarıyla verilmeye çalışılmıştır.

Tablo 2. Francofolie 1’deki sosyokültürel içerikler ve OBM’deki karşılıkları

	Francofolie 1’deki sosyokültürel içerikler	OBM’deki sosyokültürel belirleyici özellikler
Ünite 0	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı dillerde (Almanca, Fransızca, İngilizce, İspanyolca ve İtalyanca) selamlaşma, seslenme, tanışma, doğum günü kutlama ifadeleri, (s. 7) • Yiyecekler, içecekler (baget, şampanya, krep, vb. çikolatalı pasta, elmalı turta, kahve vb.), (s. 7, 8, 9, 10) • Fransa’nın tarihi yapıları, coğrafi şekilleri, tarımı, vb. (Şatolar, kuleler, kiliseler, katedraller, köprüler, lavanta bahçeleri, sönmüş yanardağlar, kayak yerleri, kuleler, kamu binaları, Manş Tüneli, asma bahçeleri, deniz fenerleri, kumullar, Eurodisney vb.), s. (7, 8, 9, 10) • Kurumlar, (Avrupa Parlamentosu), (s. 10) • Dünyaca tanınmış Fransız oyuncular, (Gérard Depardieu, Amélie Poulain), (s. 10) • Fransa’nın geometrik şekli ve milli sloganı, (s. 10) • Fransa haritası, (s. 8, 9) • Uluslararası Cannes film festivali, (s. 10) • Beden dili kullanımından örnekler, (s. 7) 	1, 2,3, 4, 5, 6, 7

	<ul style="list-style-type: none"> • Korsika, (s. 9) 	
<p>Ünite 1</p> <p>Ders 1-4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fransızların (resmi ve resmi olmayan dilde) selamlaşma, tanışma, saat söyleme, öneride bulunma, sipariş verme, zevklerinden bahsetme vb. konuşma biçimleri, (s. 12, 18, 21, 22, 25) • Fransızca tonlama yoluyla soru sorma, (s. 12, 18, 21) • Anadili Fransızca olmayan ergenlerin Fransızca aksanları, (s. 12, 18, 21) • 14-16 yaş arası gençlerin (ergenlerin) yaşam biçimlerinden (dinledikleri müzikler, kullandıkları eşyalar, odalarındaki posterler, birbirleri arasındaki ilişkiler vb.) örnekler, (s. 12, 18, 21) • AB ülkeleri arası uluslararası öğrenci değişim programı "Interjeunes", (s. 12) • Kuzey Fransa evleri ve mimarisi, (s. 12) • Fransızları kullandığı alışveriş sözcükleri ve ifadeleri, AB para birimi, (s. 21) • Ergenlerin okul yaşamları, kulüp, tiyatro, müze ve kantin üyelikleri (s. 12, 21, 25) • Fransızların hapsirme, aksırma gibi durumlarda kullandıkları ifadeler, (Atchoum!), (s. 18) • Emir sözcüklerini kullanma, (s. 12, s. 18, s.21) • Resmi ve resmi olmayan dille istekte bulunmak/fikrini söylemek, (Je voudrais...et tu me donnes...?), (s. 18) • Dünyaca tanınmış sanatçıların (Uma Thurman ve Johnny Deep) tensel ve tinsel betimlemeleri, (s. 17) • Fransız dilinde telefon numaralarının söylenişi ve yazımı, (s. 25) • Beden dili kullanımlarında örnekler, (s. 12, 18, 20, 21, 25) 	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7,
<p>Ünite 2</p> <p>Ders 1-4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı ülkelerden gelen ergenlerin resmi ve resmi olmayan dilde konuşma biçimleri (Şakalaşmalar, spor alışkanlıkları, ilgi alanları, hoşlanmadıkları durumlar, boş zaman etkinlikleri, tutumları vb.), (s. 29, 32, 34, 35) • Fransızca kalıp sözler ve kullanılış biçimleri, (s. 32) • Ergenlerin beden dili kullanımlarından örnekler, (s. 29, 35) • Ergenlerin uyku düzenleri, yemek alışkanlıkları, bir günlük etkinlikleri, aile içi ilişkileri, birbirlerine karşı davranış biçimleri, zaman kullanımları, (s. 29, 32, 35) • Ergenlerin ajandaları, ders düzenleri, giyim kuşamları ve alışkanlıkları, (s. 31, 37, 38, 39), • Ergenlerin telefon konuşmalarından örnekler, (s. 38) • Ülkeler ve başkentleri, (s. 44) • Bilim tarihine damga vurmuş isimler, (Descartes), (s. 44). • Aile fotoğrafları, (s. 44) 	1, 2, 3, 4, 5, 6
<p>Ünite 3</p> <p>Ders 1-4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fransız şatoları (Chenonceau, Azay-Le-Rideau) ve müzelerinden örnekler, (s. 46) • Ergenlerin (resmi ve resmi olmayan) dil kullanımları, günlük yaşamlarından kesitler, sosyal ilişkileri, seslenme biçimleri, (s. 46, 52, 55) • Fransız evleri, oda ve eşya düzenleri, (s. 48, 49, 51) • Ergenlerin yeme-içme alışkanlıkları, sipariş verme, vejetaryen yiyecekler, Fransızları yemek öğünleri, (s. 52, 54) • Beden dili kullanımlarından örnekler, (s. 46, 50, 52, 55) • Fransızları tarihi ve güncel mimari yapılarından örnekler ve (Katedral, köprü, adalet sarayı, postane, hastane, vb.) bu yapıların çizimleri, (s. 49, 50, 56), • Fransızların kültürel ve elektronik ürün mağazası (Fnac), (s. 55) • Mısır piramitleri görseli, (s. 55) • Emlak ve turizm acentesinde geçen sözlü dil kullanımları, (s. 55) 	1, 3, 4, 5, 6
Uygarlık	<ul style="list-style-type: none"> • Sadece Fransız kültürünü, tarihini, coğrafyasını, eğitim sistemini, yazarlarını, edebi eserlerini vb. konuları içeren görseller ve yazılar (Tours bölgesi, Loire nehri, Villandry, Belle, Versailles, Fontainebleau ve Fourchette Şatosu, (Fourchette Şatosunun 	2, 4, 6, 7

	sahibi, Rolling Stones grubunun lideri Migg Jagger) Charles Perrault, Kül Kedisi ve Kırmızı Başlıklı Kız anlatıları, Moyen Age, I. François'nın davetiyle Fransaya gelen Leonardo da Vinci, eğitim kademeleri ve okullar, vb.) (s. 64, 65, 66, 67)	
Ünite 4 Ders 1-4	<ul style="list-style-type: none"> Ulaşım araçları: Fransız demiryolları ve sözcük dağarcığı, (SNCF, TGV), (s. 70, 72, 76, 82) Frankofon ülkelerden örnekler (Antiller), (s. 70) Fransızların günlük yaşamlarından örnekler, (s. 70, 72, 76) Bölgelere ya da kentlere (Rouen) göre yaşam biçimleri, (s. 70, 72, 76) Rouen kentinin genel özellikleri, önemli yapıları, vb. (s. 70) Bilet rezervasyonu yapma, sıraya girme, izin isteme ve bu konularda kullanılan kalıp sözler (s. 75, 76) Hava durumu bültenleri sözcük dağarcığı, (kullanılan sözcükler ve kalıp ifadeler), (s. 82, 73, 74, 75) Kalıp sözlerde kullanılan dini kavramlar (Noel), (s. 75) Memnuniyetsizlik durumlarını ifade etme ve beden dili kullanımları, (s. 70, 74, 76) E-posta/kartpostal yazımı sözcük dağarcığı ve içerikte kullanılan kültürel öğeler, (kentler ve tarihleri, turistik yerler) (s. 79, 80) Ergenlerin okul dışı etkinlikleri (örneğin, yemek için McDonald'sa gitme), (s. 80) Toplumsal kurallar, (yasaklar ve serbestlikler gibi), (s. 86) 	1, 3, 4, 5, 6, 7
Ünite 5 Ders 1-4	<ul style="list-style-type: none"> Rouen kenti ve sembolleri (Jeanne D'Arc, Rouen katedrali, Le Vieux Marché, Rouen Saat Kulesi, İkinci Dünya Savaşı ve Normandiya çıkartması, vb.), (s. 87, 88, 93, 94) Fransız ve frankofon yazarlar (Albert Camus, Gustave Flaubert, vb.), (s. 88) Fransa'daki atalarının izini süren Martinik Jean-Luc'ün fiziksel özellikleri, (s. 87) I. Dünya Savaşı döneminde Rouen'da yaşanan bir aşk hikâyesi, (Martinikli bir gençle Rouenli bir kızın hikâyesi), (s. 87, 93) Tarihe damga vurmuş ressamlar, futbolcular ve tarihi kişilikler, (Claude Monet, Léonard de Vinci, Charlemagne, Jeanne D'Arc, Zinedine Zidane, vb.) (s. 88, 95) Fransa'dan tarihi ve mimari yapılar, (Eyfel Kulesi, L'Aître Saint-Maclou, Rouen Katedrali), (s. 87, 89, 90) Fransızların gelenek-göreneklere (evlilik törenleri, piknik etkinlikleri, okul gezileri vb.), (s. 90) Özel günlere has giysi alışkanlıkları, (s. 92) Ergenlerin ilgi alanı olan meslekler (mankenlik, aşçılık) üzerine yapılmış röportajlar, (s. 96) Fransızların lise bitirme sınavı, (bakalorya sınavı), (s. 96) Kayıp ilanları, polis soruşturmaları ve sözcük dağarcığı, (s. 97) Beden dili kullanımlarından örnekler, (s. 87, 88, 93, 94) 	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Ünite 6 Ders 1-4	<ul style="list-style-type: none"> Fransızların günlük yaşamlarındaki sosyal ortamlar, (kafeler, restoranlar, vb.), (s. 104) Sosyal ilişkileri düzenleyen etkinlikler, (hediyeleşme, sürpriz yapma, vb.) (s. 104) Sık kullanılan kısaltmalar, (CV, BTS, CAP, BAFA, vb.), (s. 104, 107) Gazetelerdeki iş ilanlarından örnekler, (s. 107) Çeşitli kültürlerin yemek alışkanlıklarından örnekler, (Sandviç, kebab vb.), (s. 110) Fransa'daki tarihi ve turistik yapılar, (s. 110) Düğün, evlenme, doğum vb. davetiye örnekleri, (s. 112) Öğrenci yurtlarında yaşam, (s. 113) Beden dili kullanımlarından örnekler, (s. 104, 107, 110) Kent krokileri, (Paris, vd.) (s. 117) 	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Uygarlık	<ul style="list-style-type: none"> Normandiya bölgesi, tarihçesi, kalıntıları, (s. 122, 123) Normandiya çıkartması, (s. 122) Yemek kültüründen örnekler, (Kamembert peyniri ve tarihçesi vb.), 	1, 2, 3, 4, 6, 7

	<ul style="list-style-type: none"> (s. 123) • Fransız yazarlar, (Maupassant, Flaubert ve Antoine Saint-Exupéry), (s. 123, 126) • Empressiyonizm akımı ve Claude Monet'nin tabloları, (s. 123) • Frankofon ülkeler, (DOM-TOM: Antiller, Guadalupe, Martinik, vb.), (s. 124) • Frankofon yazarlar, şairler ve eserleri, (Aimé Césaire, Patrick Chamoiseau), (s. 125) • Afrika'nın kölelikten kurtuluşu ve Victo Schoelcher, (s. 124) • Paris'in mahallerinde Montparnasse, (s. 126) • Fransızların önemli günleri (Azizler günü), (s. 125) • Frankofon ve diğer ülkelerdeki toplama, bozuk (créole) diller, (s. 125) • Antil yemekleri ve tarifleri, (s. 125) 	
Ünite 7 Ders 1-4	<ul style="list-style-type: none"> • Fransız kanalları, (TéléSud), (s. 128) • Fransa'da düzenlenen gençlik festivalleri, (Le festival Inter'Méd, Festival du Film Méditerranéen), (s. 128, 130) • Marsilya ve önemli yerleri, (Sözelimi, Le Parc des Expositions), (s. 126) • Farklı ülkelerden gelen, Fransızca konuşan gençlerin sözlü dil ve beden dili kullanımları, (s. 128, 134, 135) • Gençlere yönelik hazırlanmış internet siteleri, (Doğa, spor, sanat, vb. içerikli siteler), (s. 131) • Öğrenci toplulukları ve yaptıkları etkinlikleri (kültürel, sosyal, sportif etkinlikler), (s. 132) • Frankofon kültüründen isimler ve ülkeler, (örneğin, Khaled, Cezayir), (s. 128) • Sosyal yardımlaşma proje örnekleri, (s. 137) • Fransız kültürünü, sanatını, yaşam biçimini vb. öğeleri anlatan eski nesnelere, (dolap, gaz lambası, oyuncak at, vb.), (s. 140) 	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Ünite 8 Ders 1-4	<ul style="list-style-type: none"> • Kültürel etkinlikler (Tiyatro gruplarında yer alma ve oyunlar sergileme, müzik gruplarında şarkı söyleme), (s. 145, 148, 154) • Fransız televizyon kanalları, (TF1, 2 France, Canal+), (s. 150) • SMS dili ve kullanımları, (s. 151) • Fransa'nın Côte d'Azur bölgesi, (s. 157) • Beden dili kullanımları, (s. 145, 148) 	1, 3, 4, 5, 6, 7
Ünite 9 Ders 1-4	<ul style="list-style-type: none"> • Fransa'nın kırsal bölgeleri ve bu bölgelerin güzellikleri, (s. 162) • Röportajlar: Orman yangınları ve halkın bu yangınlara verdiği tepkiler, (s. 162) • Kirlilik, su yetersizliği ve atıklar gibi çevre sorunları, enerji kaynaklarının kullanımı, (s. 165) • "Küçük Prens"ten alıntılar, (s. 167) • Çevre hakkında gazetelerden alınmış bilgilendirici sayısal veriler, (s. 168) • Marsilya belediyesinin düzenlediği ergenlere yönelik internet ortamı forumları, (s. 171) • Toplumsal problemler, (Uyuşturucu, ırkçılık, fakirlik, yalnızlık, işsizlik, vb.) (s. 173) 	1, 3, 4, 5, 6, 7
Uygarlık	<ul style="list-style-type: none"> • Marsilya kentini ve çevresindeki diğer kentleri gösteren görseller ve yazılar, (s. 179) • Marsilyalı yazar Jean-Claude Izzo, (s. 179) • Marsilya'daki restoranlar ve diğer ülkeler ait tatlar, (s. 179) • Fransa'da müzik, (Georges Brassens, McSolaar, rep müziği, raï müziği, Khaled, Cheb Mami vb.), (s. 181) 	

OBM'deki sosyokültürel öğeler, Tablo 2'de de görüldüğü gibi, A2 düzeyindeki "Francofolie 1" ders kitabının her ünitesine dengeli bir biçimde dağıtılmıştır. Sözelimi, ders kitabının "Unité 0" bölümündeki sosyokültürel öğeler ve bu öğelerin görsellerle (Görüntü 1) gösterimi şöyledir.



Görüntü 1. Fransa'nın fiziki haritası, önemli yapıları ve görselleri, (Boutégège, 2006:8-9).

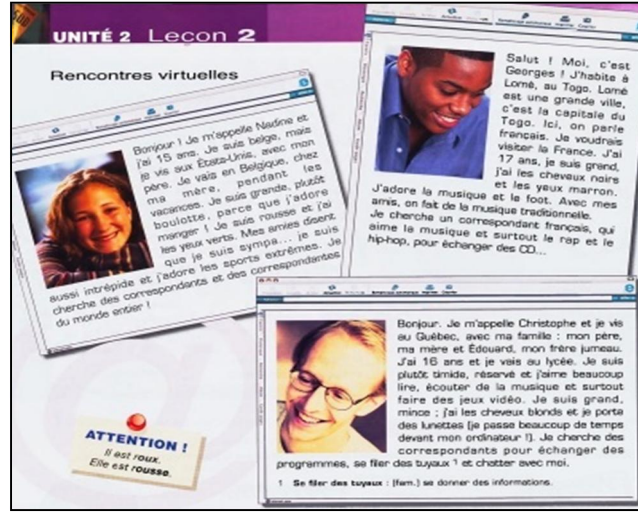
Ders kitabının birinci ünitesine ait ilk diyalog ve bu diyaloga eşlik eden görselde Marc ve Arnaud, “Interjeunes” öğrenci programıyla Fransa'nın Tours kentine gelen İspanyol Nathalia'yla tanışılır. Görselde, Tours kentindeki evlerin mimarisiyle Marc, Arnaud ve Nathalia'nın görselleri çizilerek verilmiştir (Görüntü 2).



Görüntü 2. Marc, Arnaud, Nathalie ve Tours kentindeki evlerin dış mimarisini gösteren görsel, (Boutégège, 2006:12).

“Francofolie 1”de, Frankofon ülkelerdeki bireylerin toplumsal değerlerini, günlük yaşamlarını ve yaşam tarzlarını gösteren içerikleri de görmek mümkündür. Sözgelimi, “Rencontres Virtuelles” başlıklı

etkinlikte Belçika, Togo ve Kanada'dan ergenlerin ilgi alanları, beğenileri, dil kullanımları gibi birçok sosyokültürel öğeye yer verildiği (Görüntü 3) görülmektedir.



Görüntü 3. Ders kitabının 2. ünitesindeki “Rencontres Virtuelles” isimli etkinlik, (Boutégège, 2006:32).

Kitabın 3. ünitesindeki bir diyaloda, Indre-et-Loire ilinin Loire Vadisi'ndeki Chenonceaux kasabasında 13. yy'da inşa edilmiş Chenonceau Şatosunu ziyaret eden Arnaud, Marc ve Nathalia'yla kadın görevlinin konuşmaları yer almaktadır. Diyaloga Arnaud ve kadın görevlinin konuşmalarına eşlik eden bir görsel, Chenonceau Şatosu (Görüntü 4) görseli ve şatodaki bal mumu müzesi görseli eşlik etmektedir. Bu üç görselden Chenonceau Şatosu gerçek bir görselle, diğer iki görsel de çizilerek verilmiştir. Chenonceau Şatosu görseli, canlı renkleri ve ilginç mimarisiyle içeriğin anlaşılmasını kolaylaştıran bir biçimde verilmiştir.



Görüntü 4. Kitabın 3. ünitesindeki Chenonceau şatosu görseli, (Boutégège, 2006:46).

“Francofolie 1”de Fransızların yemek kültürünü gösteren birçok yazılı ve görselli öge bulunmaktadır (Görüntü 5). Bunlardan biri de “Mot à mot” adlı etkinlikte şöyle gösterilmiştir.



Görüntü 5. “Bon appétit!” etkinliği, (Boutégège, 2006:54).

Dil öğretimi kitaplarında, farklı ülkelere ait kültürel öğelere de yer verilir. “Francofolie 1” kitabında da bu tür örnekler bulunmaktadır. Sözelimi 6. üniteye yer alan bir diyalogda Charline ve Jean-Luc ne yiyeceklerini tartışırken Charline, Jean Luc’e bir Türk yemeği olan kebabı önerir ve kebabın içeriğinin hangi malzemelerden oluştuğunu açıklar (Boutégège, 2006:110).

Daha önce de ifade edildiği gibi, her parkurun sonunda “Civilisation” bölümü bulunmaktadır. İlk “Civilisation” bölümü, tamamıyla Fransız kültüründen örnekler içerirken ikinci ve üçüncü parkurun sonundaki “Civilisation” bölümleri, Fransız kültürü kadar, Frankofon kültürüne ait öğeler içermektedir. Bu bağlamda ilk “Civilisation” bölümünde, Fransa’nın Tours kenti, Loire nehri, Villandry, Ussé, Chenonceaux ve Fourchette şatoları, Fransız eğitim sistemi, kent aktiviteleri (Boutégège, 2006:64-66); ikinci “Civilisation” bölümünde Normandiya ve tarihi, Kamembert peyniri, Empressiyonizm akımı, Flaubert ve Maupassant, Frankofoni ve Fransa’nın eski kolonileri (Antiller, Martinik, Guadelop) Frankofon yazar ve şairler (Aimé Césaire, Patrick Chamoiseau), Antil yemekleri, Antoine Saint-Exupéry (s. 122-126); üçüncü bölümde de Marsilya ve çevresi, Fransız müziği, rap ve rai müziği, McSolaar, Khaled ve Cheb Mami (s. 179-182) gibi birçok sosyokültürel öge bulunmaktadır. Tüm bu öğeler, öğrenenlerin dikkatini çeken, motivasyonlarını arttıran ve ilgi alanlarına hitap eden bir biçimde içeriğe yerleştirilmiştir.

4. üniteye sosyokültürel öğelerden biri de Fransa’da, ulaşımında önemli bir yer tutan demiryolu taşımacılığı (TGV, SNCF, vb.) ve bu konudaki sözcük dağarcığıdır. Bu konu dışında 4. üniteye, Fransızların hava durumu değişik biçimlerde ifade etmek için kullandıkları bazı kalıp sözlere yer verilmiştir. Sözelimi, “Parler de la pluie et du beau temps”; “Il fait un temps de chien”; “En avril, ne te découvre pas d’un fil, en mai fais ce qu’il te plait.”; “Noel au balcon, Paques aux tisons” (Boutégège, 2006:75).

Ünitelerde, dini ve tarihi yapılarla ilgili bolca görsel ve anlatım da mevcuttur. Görseller bazen gerçek, bazen de çizilmiş görseller halinde verilmiştir. Sözelimi, 5. ünitenin gerçek görsellerinden biri Rouen

Katedrali'dir (Görüntü 6). Diyalogda, katedral yanı sıra Jeanne d'Arc'ın da diri diri yakıldığı Le Vieux Marché Meydanı, Jeanne d'Arc Kilisesi ve bu kilisenin 2. Dünya Savaşında zarar görmüş vitraylarıyla savaş zamanında yıkılmış diğer eski kiliseler yer edinmiştir (Boutégège, 2006:87). Fakat bu diyalogda birçok sosyokültürel öğeden ve tarihi olaydan bahsedilmesine rağmen sadece Rouen Katedrali görseline yer verildiği görülmüştür hatta Rouen Katedrali ve görseli birçok derste geçmektedir. Bunlardan biri de Claude Monet çizdiği, Rouen Katedrali tablosudur (s. 88).



Görüntü 6. Rouen Katedrali'nin görüntüsü, (Boutégège, 2006:87).

5. ünitenin sonraki sayfalarında yer alan diğer bir önemli tarihi yapıt ise, 1348'de veba salgınından sonra yapılmış L'Aître Saint-Maclou mezarlığıdır. Bir görselin eşlik ettiği içerikten bu mezarlığa 16. yy'da sergi salonlarının eklendiği, 20. yy'da restorasyon çalışmalarının yapıldığı ve günümüzde de Güzel Sanatlar Okulu olarak kullanılmakta olduğu belirtilmiştir.

“Francofolie 1” ders kitabında dünyayı tehdit eden çevresel konular da geniş ölçüde yer edinmiştir. İçerikte verilen doğal afetler, küresel ısınma, çevre kirliliği, enerji tüketimi ve iklim değişiklikleri gibi konular hem öğrenenleri bilinçlendirmekte hem de onların bu konudaki sözcük dağarcığını zenginleştirmektedir (Boutégège, 2006:165-170). Yine Fransız toplumunun bu konulardaki bakış açısını gösteren birçok afiş ve kampanya bilgileri de bu bölümde mevcuttur. Sonraki sayfalarda Marsilya Belediyesinin yerel yönetime katkı sağlamak isteyen ergenlerin görüşlerinin yer aldığı metinler ve bu metinlere eşlik görseller de bulunmaktadır (s. 171-173).

“Francofolie 1”in ilk ünitelerinde dinleme ve konuşma etkinliklerine daha fazla yer verildiği, sonraki ünitelerde de dört temel beceriyi geliştirmeyi amaçlayan etkinliklerin dengeli bir biçimde sunulduğu görülmektedir. Bu çerçevede, “Francofolie 1”in dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmeyi amaçladığı ses kayıtlarında Fransa'nın tarihini, coğrafyasını, yemek kültürünü, edebiyatını, müziğini, sinemasını, tanınmış kişilerini vb. konu edinen birçok ses kaydı mevcuttur ve bu dinleme etkinliklerinden birkaçı şöyledir: “Dikili taşlar (Carnac), Normandiya bölgesi ve 2. Dünya Savaşı'ndaki önemi, Marais Salant'dan rezervasyon yapma, krep tarifi, Gustave Flaubert, Jacques Prévert'in Barbara şarkısı, Besançon ve Lille şehirleri, leylekler, Arthur Rimbaud, Karnavallar, Gargas ve Lascaux mağaraları, yöresel meyveler, sebzeler ve tatlar, Toulouse kenti ve kültürel zenginlikleri, Auvergne bölgesi ve sönmüş volkanları, Fransız milli marşı, Paul Cézanne, Henri Matisse, Jean Vilar, kış sporları, Vincennes yerleşim ve şatosu, Versay şatosu, tren garları, moda vb.”

“Francofolie 1”de Fransızların yaşam tarzlarını, toplumsal ilişkilerini, gelenek-göreneklerini, kabullerini ve değerlerini öğreten, sözlü ve beden dili dil kullanımlarını gösteren öğeler dışında Fransa’nın çeşitli bölgelerindeki ve kentlerindeki (Côte d’Azur, Paris, Marsilya, Rouen, Tours bölgesi, vb.) sosyokültürel farklılıkların da bolca yer aldığı görülmektedir. Sonuç olarak “Francofolie 1” zengin sosyokültürel içeriği sayesinde öğrenenleri motive eden ve Fransızca’yı sevdiiren bir yöntem olması yanı sıra OBM ölçütlerine uygun bir ders materyalidir.

Sonuç

Gerçek anlamda yabancı dil bilmek demek, sadece o dilin dilbilgisi yapılarını ve sözcük dağarcığını bilmek demek değil, belirli bir ölçüde o dilin kültürüne de hâkim olmak demektir. Zira bilindiği gibi her ulus kendi yaşam biçimini, değerlerini, beden dilini, alışkanlıklarını, yemek kültürünü, sanatını, gelenek ve göreneklerini, kısacası tüm sosyokültürel öğelerini dil aracılığıyla diğer uluslara aktarır. Bu nedenle alan yazındaki birçok çalışmada da vurgulandığı gibi kültürün dilden, dilin de kültürden ayrı olması düşünülemez ve günümüz yabancı dil öğretim süreçlerinde bir dilin kültürel öğelerinin öğrenenlere aktarıldığı en yaygın materyaller, ders kitaplarıdır.

Bu çalışmada, OBM’de ifade edilen sosyokültürel öğelerin “Francofolie 1” içeriğindeki verilme biçimleri incelenmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede kitabın ilk üç ünitesinde ergenlerin tanışma ve selamlaşma biçimlerine, beslenme alışkanlıklarına, yaşam tarzlarından örneklerle, beğenilerine, beden dili kullanımlarına ve üyesi oldukları sosyal grupları konu edinen içeriklere yer verilmiştir. Sonraki ünitelerde de Fransızların değer yargılarından, alışkanlıklarından, yemek kültüründen, gelenek-göreneklerinden, tarihi yapılarından, yazarlarından bahseden içerikleri görmek mümkündür. Ayrıca içerikte Fransız kültürü dışında, Frankofon kültüründen de örnekler göze çarpmaktadır. Hatta az sayıda, diğer ülke kültürlerinden de örnekler bulunmaktadır. Söz konusu sosyokültürel öğelerin birçoğu, “Unité 0” ve “Civilisation” bölümlerinde sıcak renkli ve gerçek görsellerle sunulurken diğer ünitelerdeki sosyokültürel öğeler çoğunlukla çizilmiş görsellerle öğrenenlere sunulmuştur. Görsellerin veriliş biçimleri dışında içerikteki sosyokültürel öğelerin OBM ölçütlerine ve öğrenenlerin öğrenme düzeylerine uygun bir biçimde dağıtıldığı gözlemlenmiştir.

Sonuç olarak, yabancı dil eğitiminde kültür, öğretim süreçlerini eğlenceli, anlamlı ve zevkli kılan, dilbilgisinden çok öğrenmeye katkı sağlayan öğelerden biridir. “Francofolie” 1”, zengin sosyokültürel içeriği ve modern tasarımıyla Fransızca öğretimine önemli ölçüde katkı sağlayan bir ders kitabı olmasına rağmen, sosyokültürel öğelere eşlik eden bazı görsellerin günümüz teknolojik imkanları ve yeni nesil öğrenenlerin ilgi, istek ve öğrenme ihtiyaçları çerçevesinde yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Aksan D. (1997). *Anlambilim. (İkinci Baskı)*. Ankara : Engin Yayınevi.
- Aktaş, M. (2013). İtalyanca öğretiminde kültürün önemi, *Turkish Studies- International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/12 Fall*, p. 29-47,
- Alpar, M. (2013). Yabancı dil öğretiminde kültürel unsurların önemi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 9 (1), 95-106. Erişim: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jlls/issue/9937/122941>
- Aydın, B. (2005). L’influence des faits linguistiques et culturels sur la communication orale dans l’apprentissage du français langue étrangère. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (29), 34-42.

- Bachri, C., Günday, R. (2019). Analyse didactique des méthodologies d'enseignement de lexique dans Métro Saint Michel. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 395-404.
- Bareç, S. (2019). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Altın Köprü Türkçe öğretimi ders kitabında (B2 Seviyesi) yer alan kültürel öğeleri. *IJOSSAR dergisi*, s. 39-50. Erişim: www.dergipark.org.tr/tr/download/article-file/818560
- Başbay, A.; Dimici, K. ve Yıldız, B. (2018). Hazırlık sınıfı İngilizce ders kitabının çok kültürlülük açısından incelenmesi: "English File" Örneği. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 4 (3), 175-200. Erişim: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/604402>
- Boutégège, R. (2005) *Francofolie 1, Livre d'élève*, Cideb, Genova.
- Boutégège, R. (2005) *Francofolie 1, Cahier d'Exercices*, Cideb, Genova.
- Boutégège R., Brunin F. (2005) *Francofolie 1, Livre du professeur*, Cideb, Genova.
- Bouzekri, A. (2019). L'interculturel dans le manuel du FLE en Algérie. *Revue EXPRESSIONS*, n°8. Avril 2019. Erişim : <https://fac.umc.edu.dz/fl/images/expressions8/Ali%20BOUZEKRI.pdf>
- Bulut, M. (2013). Türkçe eğitim ve öğretiminde dil ve kültür aktarımı aracı olarak ata sözler ve deyimlerin önemi. *Turkish Studies*, Volume 8/13 p. 59-575, Erişim: http://turkishstudies.net/economics-finance-politics?mod=tammetin&makaleadi=&makaleurl=1483191380_34BulutMesut-arm-559-575.pdf&key=17127
- Cuq, J. P. (2003). *Dictionnaire de didactique du français*, (1. Baskı). CLE International, Paris.
- Daslak, İ. (2019). Kültürün yabancı dil eğitimi üzerindeki etkisi: Trabzon örneği. *İmgelem*, 3 (4), 81-106. Erişim: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/imgelem/issue/47048/588975>
- Demirel, Ö. (2007). *Yabancı Dil Öğretimi*, 3. basım. Ankara : Pagem Yayıncılık.
- Demirkan, D. (2020). Yabancı dil Fransızca öğretimi ders kitabı "Le Nouveau Taxi 1"de A 1 düzeyi kültürel öğelerin sunumu. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö7), 541-556. DOI : 10.29000/rumelide.811027
- Erdal, K.; Dağdeviren, İ., Gökhan, O., Şen, H. H. ve Şenay E. (2008). Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültürel Öğeler (A 2 düzeyi), *Türük*, no. 18, s.11-23. Erişim: http://www.turukdergisi.com/Makaleler/1175745810_12%20Kelime%20Erdal%2011-23%20---.pdf.pdf
- Eren, E. (2015). L'influence de la culture éducative turque sur l'enseignement du français en Turquie. *Synergies Turquie (Gerflint France)*, (8), 97-107.
- Genç, B., & Bada, E. (2005). Culture in language learning and teaching. *The Reading Matrix*, 5, 73-84.
- Göçer, A. (2012). Dil-Kültür İlişkisi ve Etkileşimi Üzerine. *Türk Dili*, 729. S. 50-57.
- Güven, Z. (2019). Yükseköğretim kurumlarında kültürel iletişim aracı olarak ortak dil öğrenme modeli. *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 3 (1), 15-32 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/metder/issue/47439/548511>
- Hengirmen, M. (2009). Dilbilgisi ve dilbilimleri terimleri sözlüğü. (3. Baskı). *Engin Yayınları*. Ankara.
- İşcan, A. ve Yassıtaş, T. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımı: Yedi İklim Türkçe öğretim seti örneği (B1-B2 Düzeyi). *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 3 (1), 47-66. Erişim: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aydintdd/issue/36339/400678>.
- Karaağaç, G. (2013). Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü, (1. Baskı). Ankara : TDK Yayınları.
- Köşker, G. (2015). Yabancı dil öğretiminde kültür aktarımı: Fransız dili örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, Cilt 16, sayı 2, s. 409-421. Erişim: http://kefad.ahievran.edu.tr/InstitutionArchiveFiles/f44778c7-ad4a-e711-80ef-00224d68272d/d1a3a581-af4a-e711-80ef-00224d68272d/Cilt16Sayi2/JKEF_16_2_2015_409_421.pdf

- Kuşçu, E., Aslan, E., Coşkun, O. (2016). Yabancı dil olarak Fransızca öğretileri ders kitabı Francofolie 1'de ölçme-değerlendirme. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ODÜSOBİAD)*, 6 (14), 82-104. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/odusobiad/issue/27560/289963>
- Küçükahmet L. (2004). *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu*. (2. Baskı). Ankara : Nobel Yayın Dağıtım..
- Logie, N., (2004). Yabancı Dil öğretiminde kültürel beceri oluşturulmasının önemi ve budunbilimsel boyut. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, vol.1, 173-180.
- Okur, A. ve Keskin, F., (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: İstanbul yabancılar için Türkçe öğretim seti örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies*, cilt. 6, no. 2, s. 1619-1640. Erişim: https://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/79201/makaleler/6/2/arastirmx_79201_6_pp_1619-1640.pdf
- Ökten, C. ve Kavanoz Ş. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğretileri hedefleyen ders kitaplarında kültür aktarımı, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 9/3, s. 845-862. Erişim: <http://www.turkishstudies.net/DergiTamDetay.aspx?ID=6173>
- Özbay M. (2005). *Bir dil becerisi olarak dinleme eğitimi*. (1. Baskı). Ankara : Akçağ Basım Yayım Pazarlama A.Ş.
- Özenç, E.G. ve Orhan-Karsak, H.G. (2019). İlkokul birinci ve ikinci sınıf Türkçe ders kitaplarında milli ve kültürel kavramlara yer verilme durumu. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17 (37), 349-379. DOI:10.34234/ded.547761.
- Saraç, F. ve Erdaş Keşmer, Ö. (2013). Fransızca öğretiminde kültürün öğrenci motivasyonu üzerindeki etkisi. *Synergies Turquie* 6, (6), 71-85.
- Şimşek, M.R. ve DüNDAR, E. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarının kültürel içeriğinin üç çevre modeline göre çözümlenmesi. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Cilt 10/3 s. 891-906, Erişim: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7882>
- Ulum, Ö. G. ve Bada, E. (2016). Cultural Elements in EFL Course Books. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(1), 15-26.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara : Seçkin Yayıncılık.
- http://www.dilbilimi.net/ab_diller_icin_ortak_avrupa_basvuru_metni_meb_tarafından.pdf
- <https://sozluk.gov.tr/>
- <https://fr.wikipedia.org/wiki/Culture>
- <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/culture/21072?q=culture#20950>